

УДК 811.161.2'28

ОЦІННІ ПРИКМЕТНИКИ В УКРАЇНСЬКОМУ ДІАЛЕКТНОМУ МОВЛЕННІ

Валентина ЛЕСНОВА

*Луганський національний університет імені Тараса Шевченка,
кафедра української філології та загального мовознавства,
вул. Оборонна, 2, Луганськ, Україна, 91011,
e-mail: kaf.filol.lny@yandex.ua*

У статті на матеріалі сучасних лексикографічних праць розглянуто семантику та особливості творення емоційно-оцінних прикметників, властивих українському діалектному мовленню. Звернуто увагу на те, що більшість таких прикметників містять оцінку зовнішності людини та рис її характеру, що підтверджує антропоцентричність лінгвістичної категорії оцінки; при цьому в переважній більшості випадків ця оцінка є негативною.

Ключові слова: прикметник, оцінка, позитивна оцінка, негативна оцінка, антропоцентризм, семантика, спосіб творення, афікс.

У сучасному мовознавстві, важливою тенденцією розвитку якого є “прагнення вивчати мову в контексті основних проблем антропології, у тісному зв’язку з природою людини, її внутрішнім і зовнішнім світом” [27, с. 3], лінгвістична категорія оцінки є однією з основних. Це закономірно, оскільки аксіологічна діяльність пронизує всі сфери людського життя. “Якісна оцінка дійсності за ознаками “гарний – поганий” становить основу будь-якого виду людської діяльності, аж до фундаментальної оцінки істинності” [3, с. 99].

Сутність категорії оцінки, засоби її вираження, а також суміжні з нею явища емотивності, експресивності, образності вивчали такі вітчизняні й зарубіжні мовознавці, як Н. Арутюнова, О. Бессонова, В. Богуславський, Н. Бойко, Т. Вендіна, О. Вольф, Т. Космеда, Н. Лук’янова, Т. Маркелова, В. Телія, В. Чабаненко та ін.

З-поміж усіх частин мови прикметники, а особливо якісні прикметники, є найвиразнішим засобом вираження оцінки, що впливає з їхньої загальнокатегоріальної семантики: “Якісні прикметники означають властивості предметів, що впливають з їх безпосереднього пізнання, оцінок, індивідуального або суб’єктивного сприйняття тощо” [31, с. 489]. Разом з тим, як зазначає І. Кононенко, “формування оцінної структури прикметника визначається як контекстуальними умовами, так і його власними лексико-семантичними особливостями. “Чиста” оцінка зустрічається лише в обмеженій кількості слів, бо семна структура більшості прикметників містить у собі, крім оцінних, і ряд інших сем” [12, с. 54–55].

Оцінні функції прикметника в різних мовах були предметом дослідження

багатьох мовознавців, зокрема на матеріалі російської мови їх розглядали Н. Лисицина [16], Л. Сергеева [23], Ж. Соколовська [28]; англійської – А. Васильєва [5], О. Солоненко [29]; німецької – Н. Вишивана [7]. Семантику оцінних прикметників на матеріалі російських говірок Сибіру дослідила О. Новосьолова [20]. Н. Кислицина розглянула прикметники зі значенням загальної позитивної оцінки як фрагмент мовної картини світу на матеріалі російської, української та англійської мов [11].

Актуальність нашого дослідження зумовлена тим, що у вітчизняній лінгвістиці ще не були предметом спеціального вивчення оцінні прикметники, властиві українському діалектному мовленню.

Отже, мета пропонованої статті – дослідити семантику оцінних прикметників у діалектному українському мовленні. Для досягнення поставленої мети необхідно розв'язати такі завдання: визначити репертуар оцінних прикметників в українських діалектах, класифікувати їх у групи залежно від значення, установити характер оцінки (позитивна / негативна), звернути увагу на особливості творення аналізованих лексем.

У дослідженні виходимо з того, що емоційні, експресивні та оцінні компоненти значення тісно взаємопов'язані, про що неодноразово зазначали дослідники. Так, І. Голубовська, розглядаючи раціональну та емоційну оцінку нерозчленовано, трактує емотивність як “особливу когнітивну структуру мовної свідомості етнічної особистості, головною функцією якої є емоційне національно зумовлене оцінювання дійсності” [8, с. 15]. Підставою для емоційної оцінки зазвичай є “неординарна ситуація, незвична властивість або якість об'єкта, які викликали позитивну чи негативну емоційну оцінку мовця” [17, с. 99].

Наше дослідження виконано на матеріалі українських діалектних словників, із яких методом суцільної вибірки було виписано прикметники та дієприкметники¹, супроводжені позначками, що вказують на емоційне забарвлення слова (*зневажливе, нестливе, зменшено-нестливе*). Показово, що позитивно-оцінних емоційних прикметників виділено лише десять: *змениш.-нестл. блаженський* ‘поганий, старий, убогий’ [15, с. 33] та *нестл. оціцький* ‘такий маленький’ [21, т. 2, с. 31], *солодезний* [21, т. 2, с. 236], *чічінний* ‘гарний’ [14, с. 125], *золотенький, золотий, солоденький, солодкий, срібненький, срібний* ‘милий, любий, найдорожчий’ (уживають як вияв поваги) [19, 82]. Натомість лексем, супроводжених позначкою *зневажливе*, в аналізованих словниках зафіксовано 114, майже всі вони стосуються людини, характеризуючи її зовнішність, риси характеру, особливості поведінки тощо. Це яскраво підтверджує висловлювану багатьма мовознавцями думку про основний предмет оцінки в мовленні. Так, Й. Стернін зауважував: “Предметом оцінки найчастіше є особа – безпосередньо або через свої ознаки чи дії” [30, с. 101]. Загальновизнаним є й факт переваги негативно оцінних лексем над позитивно оцінними, особливо якщо йдеться про експресивно забарвлену лексику: “Тему “людина” відображено експресивною лексикую максимально повно й різноманітно.

¹ Прикметники та дієприкметники об'єднано в одну групу умовно на підставі виконання ними атрибутивної функції, крім того, деякі дієприкметники, як припускаємо, могли зазнати ад'єктивної, напр., *вблизлий* ‘лисий’ [19, с. 33], *кручений* ‘придуркуватий’ [13, с. 144] та ін.

[...] Переважають негативні оцінки” [18, с. 67–69].

Зауважимо, що зафіксовані лексеми, безперечно, не вичерпують усієї кількості негативно оцінних прикметників, поданих у сучасних діалектних словниках. Справа в тому, що через відсутність на сьогодні уніфікованих принципів коментування в лексикографічних джерелах різних шарів лексики, зокрема, емоційно-оцінної, слова однакової або дуже близької семантики можуть мати або не мати при собі додаткові позначки. Для прикладу наведемо ряди міжговіркових відповідників для характеристики рис людини, що об’єктивно сприймаються як негативні.

Зі значенням ‘брудний, неохайний’ словники фіксують такі лексеми з позначкою *знев.*: *задріпаний* [24, с. 17], *запацькорений* [25, с. 34], *капишвий* [25, с. 40], *лепавий*, *лепосий* [26, с. 257], *мадзагалатий* [26, с. 273], *нехарманний* [26, с. 332], *шкарадний* [СБкГ, с. 665]. Цей ряд можна продовжити багатьма прикладами з тим самим значенням, які в словниках подано без коментарів щодо емоційного забарвлення: *заквецаний* [10, с. 64], *захвецьканий*, *захвоцьканий* [25, с. 35], *зашильондраний* [10, с. 65], *капарний* [14, с. 102], *нехамний*, *нехаристий*, *нехлюйний* [21, т. 1, с. 486, 487], *нихарапутний* [22, с. 117], *нихарний* [9, с. 132]. Показовим є приклад лексеми *нехарапутний* – в одному словнику її позначено як зневажливу [26, с. 332], а в іншому – ні [21, т. 1, с. 487].

Прикметники зі значенням ‘лінивий’ тільки в Словнику буковинських говірок супроводжено коментарем *знев.*: *непотрібний 1*, *нетрібний*, *смердячий*, *смирдючий*, *стулений 2*, *чарвивий* [26, с. 330, 332, 503, 531, 637]. Водночас маємо розгалужений ряд міжговіркових відповідників з тим самим значенням, до жодного з яких коментарів щодо емоційного забарвлення не подано: *белейкуватий* [22, с. 11], *варовитий*, *гнилий* [35, с. 67, 93], *лайдакуватий* [19, с. 104], *мерявий*, *миравий* [21, т. 1, с. 440], *мирєвий* [9, с. 123], *непотрімний* [21, т. 1, с. 485], *нипутьовий* [1, т. 1, с. 348], *нетрудний* [21, т. 1, с. 486], *опішілий* [22, с. 126], *пустий* [9, с. 159; 14, с. 116; 22, с. 160; 19, с. 148], *роскішний 2* [1, т. 2, с. 127], *слутий 1* [21, т. 2, с. 231].

Наведемо тут думку Н. Арутюнової, яка наголошувала, що “оцінка зумовлена суб’єктивними смаками, інтересами й поглядами (соціальними, етичними й естетичними) мовця, групи мовців, якоїсь частини суспільства й тільки стосовно них оцінне висловлювання можна розглядати як істинне або хибне. [...] Оцінка більшою мірою виражає суб’єктивне ставлення до об’єкта, ніж його об’єктивні характеристики” [2, с. 230]. Очевидно, такою ж суб’єктивною можна вважати й емоційність та експресивність, оскільки “емоційне ставлення завжди нерозривно пов’язане з оцінкою, характером розуміння реальної дійсності і є важливою складовою частиною мовної модальності” [34, с. 7]. Поділяючи думку Л. Чернейко про те, що “мовець обирає оцінні слова залежно від свого прийняття чи неприйняття особи – об’єкта оцінки” [33, с. 52], припускаємо, що в системі ремарок, поданих у діалектних словниках, відображено суб’єктивні погляди не лише інформаторів-ділектоносіїв, але й, деякою мірою, укладачів словників, пор.: лексеми *криволабий* ‘кривоногий’ в одному з проаналізованих словників подано з коментарем *знев.* [19, с. 100], в іншому – *лайл.* [9, с. 105]; ще в одному – без додаткових ремарок [35, с. 152].

Як уже було сказано, переважна більшість емоційно-оцінних прикметників

характеризує людину. З цього приводу В. Богуславський зазначав: “У буденній свідомості універсальні оцінні категорії реалізуються разом з “нашаруваннями” національної психології, національного бачення світу. Відображаючись у національній психології й культурі, вони набувають ціннісної значимості й емоційного забарвлення. [...] Серед усіх оцінних засобів вираження найбільшу кількість становлять одиниці, співвідносні з оцінками образу людини” [4, с. 10]. Виділяємо дві групи оцінних прикметників відповідно до їхньої семантики: 1) зовнішні риси людини, фізичні якості та 2) риси характеру, особливості поведінки. Розглянемо кожну з них.

Характерною особливістю репрезентантів першої групи є те, що негативної оцінки можуть набувати діаметрально протилежні відхилення від усталеного в суспільстві еталона. Так, негативно оцінними з виразним емоційним забарвленням є лексеми, що характеризують товсту людину: *боклатий*, *бурдугатий* [26, с. 35, 43], *гладеленний* [15, с. 55], *грубезни* [1, т. 1, с. 110], *грубестий*, *грубечий*, *грубілятний* [35, с. 97], *гіловатий* [35, с. 102], *калюхатий* [9, с. 89], *напушени* [15, с. 134], *пупуцатий* [14, с. 116], *пуцнатий* [1, т. 2, с. 108], *рапухатий*, *требухатий* [9, с. 89], *трубисти*, *упасаний* [15, с. 217, 220], *череватий* [9, с. 89]. Як бачимо, у деяких з наведених прикметників виражено збільшену міру вияву ознаки за допомогою афіксів *-енн-*, *-езн-* (*гладеленний*, *грубезни*). Показовим є той факт, що в різних говірках прикметники можуть бути утворені різними афіксами від тієї самої основи: *грубезни* (західнополіські), *грубестий*, *грубечий*, *грубілятний* (наддністрянські). Водночас словники фіксують так само значну кількість атрибутивних слів зі значенням ‘худий’: *бизкешкий* [13, с. 72], *віблій 3* [21, т. 1, с. 115], *вутлий* [9, с. 42], *зацапани* [1, т. 1, с. 180], *здохлий* [26, с. 160], *здохлячий* [1, т. 1, с. 187], *мізерний* [22, с. 102; 10, с. 86], *натєглий* [1, т. 1, с. 341], *утлий* [9, с. 42], *хилий* [1, т. 2, с. 227], *цвіли²*, *шурпати* [15, с. 227, 237].

Негативно оцінними можуть бути й назви фізичних вад людей: *здракуватий*, *здракугокий* ‘косоокий’ [13, с. 128], *корсоногий* ‘кривоногий’ [26, с. 225], *перобекєриний* ‘кривий’ [26, с. 397], *хамревий* ‘гугнявий’ [13, с. 249] та ін.

Щодо прикметників другої групи зазначимо, що негативній оцінці підлягають переважно ті риси людини, що викликають у колективі мовців осуд, прагнення виправити їх відповідно до усталених норм моралі.

Розгалуженим є ряд міжговіркових відповідників зі значенням ‘нерозумний, дурний, дурнуватий’: *бандуроватий*, *бизумнийкий* [21, т. 1, с. 43, 51], *безклепкий* [26, с. 29], *гулавий* [9, с. 50], *макоцвітний* [32, т. 2, с. 270], *малахольний* [25, с. 51], *малопутний* [6, с. 57; 25, с. 51], *мотилишиний* [СБукН, с. 297], *нагнаний* [9, с. 128], *недоумний* [21, т. 1, с. 483], *придурчистий* [1, т. 2, с. 86], *прицуцуватий* [25, с. 74], *самотечий* [26, с. 476], *стьобнутий* [25, с. 83], *шарнений*, *шідзуноватий* [26, с. 658]. Властиве бойківським говіркам уживання зменшено-пестливого суфікса *-ийк-* у слові *бизумнийкий* ← *безумний* розглядаємо як намагання пом’якшити, завуалювати негативну рису. До вторинних номінацій відносимо діеприкметники *нагнаний*, *стьобнутий*, а також прикметники *мотилишиний* (пор. поширене в багатьох західних діалектах *мотилишиний* – про хвору худобу, переважно овець) та *безклепкий* (клепка ‘кожна з дощочок, з яких складається діжка’). Префікси *без-* (*биз-*) (*безклепкий*,

бизумнийкий), *недо-* (*недоумний*) та перший компонент складного слова *мало-* (*малопутний*) виразно вказують на відсутність або недостатність оцінюваної якості (розуму) у людини, яку характеризують мовці. Оцінний композит *макоцвітний* семантично близький до відомого в українській мові фразеологізму *маків цвіт у голові* (*у кого*) – про недосвідчену, нерозумну людину.

Негативну оцінку в діалектному мовленні отримують й інші традиційно засуджувані риси характеру: *пихатість* (*джиньджуристий* [26, с. 92], *ламотливий* [32, т. 2, с. 242], *фіцігорний*, *фудулий*, *фудульний* [26, с. 593, 603]); *упертість* (*лутавий 2* [26, с. 267]), *невихованість* (*мурдумесий*, *пащикуватий* [13, с. 165, 181]) та ін. Цікавим є явище іронічного вживання в діалектах слова *мудрий* у значеннях ‘зарозумілий’ [26, с. 299], ‘самовпевнений’ [21, т. 1, с. 456].

Суб’єктивний характер оцінки підтверджує той факт, що негативно можуть бути оцінені й ті риси характеру, які традиційно вважають позитивними, так, у Словнику буковинських говірок позначкою “зневажливе” супроводжено лексему *личкований* ‘наряджений, причепурений’ [26, с. 260]. Припускаємо, що в цьому випадку характер оцінки визначає збільшений ступінь виявлення ознаки, а також, вірогідно, суб’єктивне ставлення мовця до об’єкта оцінки.

Отже, на підставі проаналізованого матеріалу доходимо висновку, що емоційно-оцінні прикметники широко представлено в українському діалектному мовленні. Більшість їх характеризує фізичні та психічні риси людини, причому оцінка переважно негативна.

Представлена розвідка, безперечно, не вичерпує вповні заявленої проблеми. Перспективу дослідження вбачаємо в розгляді особливостей семантики оцінних прикметників у діалектних текстах з акцентом на з’ясування зв’язків емоційних, експресивних та оцінних компонентів їхнього значення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Аркушин Г. Л.* Словник західнополіських говірок : у 2 т. / Г. Л. Аркушин. – Луцьк : Вежа, 2000. – Т. 1–2.
2. *Арутюнова Н. Д.* К проблеме функциональных типов лексического значения / Н. Д. Арутюнова // *Аспекты семантических исследований*. – М. : Наука, 1980. – С. 156–249.
3. *Берестнев Г. И.* Иконичность добра и зла / Г. И. Берестнев // *Вопросы языкознания*. – 1999. – № 4. – С. 99–113.
4. *Богуславский В. М.* Словарь оценок внешности человека / В. М. Богуславский. – М. : Космополис, 1994. – 336 с.
5. *Васильева А. В.* Эмоционально-оценочные прилагательные в современном английском языке (парадигматический и синтагматический анализ): автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. филол. наук : спец. 10.02.04 “Германские языки” / А. В. Васильева. – Калинин, 1975. – 22 с.
6. *Ващенко В. С.* Словник полтавських говорів / В. С. Ващенко. – Вип. 1. – Х. : Вид-во ХДІ, 1960. – 107 с.

7. Вишивана Н. В. Прикметники оцінки у сучасній німецькій мові : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 “Германські мови” / Н. В. Вишивана. – Д., 1999. – 19 с.
8. Голубовська І. О. Етноспецифічні константи мовної свідомості : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра філол. наук : спец. 10.02.15 “Загальне мовознавство” / І. О. Голубовська. – К., 2004. – 38 с.
9. Гуцульські говірки : короткий словник / відп. ред. Я. Закревська. – Л., 1997. – 232 с.
10. Євтушок О. М. Короткий словник говірок Рівненщини / О. М. Євтушок // Вивчення говірок Рівненщини. – Рівне, 1997. – С. 38–138.
11. Кислицина Н. М. Прикметники зі значенням загальної позитивної оцінки як фрагмент мовної картини світу (на матеріалі російської, української та англійської мов) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.17 “Порівняльно-історичне і типологічне мовознавство” / Н. М. Кислицина. – К., 2002. – 20 с.
12. Кононенко І. В. Компоненти оцінної структури прикметників / І. В. Кононенко // Мовознавство. – 1980. – № 3. – С. 54–60.
13. Корзонюк М. М. Матеріали до словника західноволинських говірок / М. М. Корзонюк // Українська діалектна лексика. – К. : Наук. думка, 1987. – С. 62–267.
14. Лесюк М. П. Із ковалівського лексикону / М. П. Лесюк // Мовний світ сучасного галицького села. – Івано-Франківськ : Нова Зоря, 2008. – С. 85–128.
15. Лисенко П. С. Словник поліських говорів / П. С. Лисенко. – К. : Наук. думка, 1974. – 260 с.
16. Лисицына Н. А. Лексико-семантическая группа социально-оценочных прилагательных в современном русском языке : автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. филол. наук : спец. 10.02.01 “Русский язык” / Н. А. Лисицына. – К., 1985. – 23 с.
17. Малинович Ю. Б. Экспрессия и смысл предложения : проблемы экспрессивно-эмоционального синтаксиса / Ю. Б. Малинович. – Иркутск : Изд-во Иркут. ун-та, 1989. – 216 с.
18. Матвеева Т. В. Лексическая экспрессивность в языке : учеб. пособие по спецкурсу / Т. В. Матвеева. – Свердловск : УрГУ, 1986. – 92 с.
19. Негрич М. Скарби гуцульського говору : Березови / М. Негрич. – Л. : Ін-т українознавства ім. І. Крип’якевича, 2008. – 224 с.
20. Новоселова О. А. Семантика оценочных прилагательных и их лексикографическое описание (на материале русских говоров Сибири) : автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. филол. наук : спец. 10.02.01 “Русский язык” / О. А. Новоселова. – Томск, 1990. – 18 с.
21. Онишкевич М. Й. Словник бойківських говірок : у 2 т. / М. Й. Онишкевич. – К. : Наук. думка, 1984. – Т. 1–2.
22. Піпаш Ю. О. Матеріали до словника гуцульських говірок / Ю. О. Піпаш, Б. К. Галас. – Ужгород, 2005. – 266 с.

23. *Сергеева Л. А.* Качественные прилагательные со значением оценки в современном русском языке : автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. филол. наук : спец. 10.02.01 “Русский язык” / Л. А. Сергеева. – Саратов, 1980. – 22 с.
24. *Сизько А. Т.* Словник діалектної лексики говірки с. Кишеньок Кобеляцького р-ну Полтавської обл. / А. Т. Сизько. – Д., 1981. – 44 с.
25. *Сизько А. Т.* Словник діалектної лексики говірок сіл південно-східної Полтавщини / А. Т. Сизько. – Д., 1990. – 100 с.
26. Словник буковинських говірок / за заг. ред. Н. В. Гуйванюк. – Чернівці : Рута, 2005. – 688 с.
27. *Снитко Е. С.* Внутренняя форма номинативных единиц / Е. С. Снитко. – Львов : Свит, 1990. – 188 с.
28. *Соколовская Ж. П.* Синонимические связи имен прилагательных со значением обобщенной положительной оценки (на материале современного русского литературного языка) : автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. филол. наук : спец. 660 “Русский язык” / Ж. П. Соколовская. – К., 1970. – 23 с.
29. *Солоненко Е. Н.* Прилагательные размерности как база для вторичной номинации при выражении аксиологической оценки в современном английском языке : автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. филол. наук : спец. 10.02.04 “Германские языки” / Е. Н. Солоненко. – Киев, 1991. – 18 с.
30. *Стернин И. А.* Проблемы анализа значения слова / И. А. Стернин. – Воронеж : Изд-во Воронеж. ун-та, 1979. – 146 с.
31. Українська мова : енцикл. / редкол. : Русанівський В. М., Тараненко О. О. (співголови) ; М. П. Зяблюк та ін. – К. : Укр. енцикл., 2000. – 752 с.
32. *Чабаненко В. А.* Словник говірок Нижньої Наддніпрянщини : у 4 т. / В. А. Чабаненко. – Запоріжжя, 1992. – Т. 1–4.
33. Чернейко Л. О. Порождение и восприятие межличностных оценок / Л. О. Чернейко // Филол. науки. – 1996. – № 6. – С. 42–53.
34. *Шаховский В. И.* Категоризация эмоций в лексико-семантической системе языка / В. И. Шаховский. – изд. 2-е, испр. и доп. – М. : Изд-во ЛКИ, 2008. – 208 с.
35. *Шило Г.* Наддністрянський регіональний словник / Гаврило Шило. – Л. : Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2008. – 288 с.

Стаття надійшла до редколегії 27.10.2011

Прийнята до друку 30.11.2011

EVALUATING ADJECTIVES IN UKRAINIAN DIALECTAL SPEECH

Valentyna LESNOVA

*Luhansk National University Named After Taras Shevchenko,
Department of Ukrainian Philology and General Linguistics,
ul. Oboronnaya, 2, Luhansk, Ukraine, 91011,
e-mail: kaf.filol.lny@yandex.ua*

Based on the material of modern lexicographic sources, the article deals with the analysis of the semantics and peculiarities of formation of emotional and evaluating adjectives used in the Ukrainian dialectal speech. It has been stressed that the majority of such adjectives contain the evaluation of the appearance of a person and his features of character which proves the anthropocentricity of the linguistic category of evaluation, the latter being negative in the overwhelming majority of cases.

Key words: adjective, evaluation, positive evaluation, negative evaluation, anthropocentrism, semantics, means of formation, affix.

ОЦЕНОЧНЫЕ ПРИЛАГАТЕЛЬНЫЕ В УКРАИНСКОЙ ДИАЛЕКТНОЙ РЕЧИ

Валентина ЛЕСНОВА

*Луганский национальный университет имени Тараса Шевченко,
кафедра украинской филологии и общего языкознания,
ул. Оборонная, 2, Луганск, Украина, 91011,
e-mail: kaf.filol.lny@yandex.ua*

В статье на материале современных лексикографических источников рассмотрены семантика и особенности образования эмоционально-оценочных прилагательных, бытующих в украинской диалектной речи. Обращено внимание на то, что большинство таких прилагательных содержат оценку внешности человека и черт его характера, что подтверждает антропоцентричность лингвистической категории оценки; при этом в подавляющем большинстве случаев эта оценка является негативной.

Ключевые слова: прилагательное, оценка, позитивная оценка, негативная оценка, антропоцентризм, семантика, способ образования, аффикс.